

Зозуля

Тік-так, тік-так... Уже добру годину в душі Ярини тікало каяттям.
- Але ж то було ради них, Андрійка й Наталі, близнят, яких восьмого дня вересня подарувала боженька. Вимолювала не один рік - втішала своє сумління жінка. - Вимолила. Не могла ж вона пеленати їх у злидні? Та й батько. Треба було, щоб всі діди зібралися в одному місці?

Маленька кімната, яка вже стільки років замінила рідну хату, збудовану батьком, гнітила невеселими думками.

Тік-так, тік-так... Так-так, так-так. Вибивали спогади тієї доленосної ночі, коли довелося бігти городами, щоб успіти на бус, який за добу вивіз її в інший світ. Ні-ні! Вона не тікала, вона шукала вихід із життєвської неволи, яка з кожним днем затягувала в безвихідь.

«Люлі-люлі прилетіли гулі...», - долинуло з того вечора, коли востаннє заколихувала своїх кровиночок.

- Гулі прилетіли, а мати зозулею полетіла, - краяли серце слова розпучки. - Більше п'ятнадцяти років...

На столі вперто відрубав-витанцьовував телефон. Ярина з тривогою потягнулася за ним. На заставці усміхалися діти: блакитноокі, як дві краплі схожі між собою.

- Матусю, коли зустрічати? - задзвенів рідний голосочок на протилежному кінці. - Татко вже в дорозі.

«Татко» вдарило по вухах. Ні-ні! Вона не звинувачує Миколу в слабодухості. І претензій до нього немає. Сама того хотіла, для себе народжувала. Але ж міг би здогадатися, що його діти? Наталя - копія матері. Та й Андрій пішов у рід Крутивусів.

- На ваш день народин і зустрічайте. - Владнаю справи, то й подамся додому, - кришочись своїм рішенням, відповіла Ярина.

Останнім часом декілька разів ставало зле. Не дуже переймалася, бо завжди пашила здоров'ям. Мабуть, перевтома дається взнаки. Спозаранку до вечора крутиться, як білка в колесі. Її діти ні в чому не мають відмови. Все для них. Єдине, що тяжіло роками, - це рідні. Батьки вже давно простили їй втечу. Вони взяли під опіку трирічних близнят. Тишилися онуками, привчали до життя.

- Якби не Ярина, то сира земля була б за домівку, - не раз ділився з сусідами своїми переживаннями. - Пішла по світах, щоб мене врятувати.

- Доню, - крізь пелену роздумів звернулася. - Як у вас?

- Матусю, все класно! - відповіла Наталя. - Однак твоїх пісень не вистачає, - хотіла пожартувати дівчина.

Мати відчула, як вона давилася словами.

- Приїду, ясочко, - наспіваємося.

Погомонівши про родину, Ярина так і не розкрила карти. Рішення давалося нелегко.

Серед чужих вона стала надійною покоївкою. Було по-всякому. Роки поєднали радіщами й печалями, зрослися взаємодопомогою.

- Знай, ми тобі будемо завжди раді, - втішала Бася, дізнавшись про рішення повернутися в Україну.

- Запрошую й вас на гостину, - скочувалися по щоках сльози вдячності.

- Матусю, щось сьогодні ти сама не своя, - відволік від роздумів голос доньки. - Ти мене не чуєш?

- Кажки-кажки, то я загадала, - виправдовувалася.

- Бабуся просила спитати, чи не будеш заперечувати, якщо батькова родина прийде на день народження?

- Та ні. Аби вам добре, - дала згоду. - Будемо прощатися, доню. - Пора до Басі. Просила, щоб я зайшла.

Як тільки на протилежному кінці почувла: «Бувай!», - дала волю сльозам. Вони градом сипалися додолю. Виплакавшись, зняла з полиці найдорожчий скарб, що берегла роками, як зіницю ока. В альбомі, дбайливо оздобленому власними руками, містилися світлини дітей, батьків. З останньої сторінки на чорно-білому фото до неї з минулого всміхалися шість пар очей. Дівчата-красуні, обіперились на плечі юнака, виглядали безтурботно. Нastroєвість парубка виражала замисленість.

- Класичний любовний трикутник, - загадала фразу з фільму, який недавно переглядали з Басею. - А могли б бути разом, дітьми тішитися. Недоля.

Смеркало. Ярина спостерігала за заходом сонця. Вона з дитинства любила дивитися, як світило закочувалося за гору. По його вигляду батько навчив визначати, якою буде погода.

- Вітряно завтра. Не йметься вітрюгану. За три дні буду вдома.

- Так було й тоді, - думки пережитим петляли в голові Ярини. - Люба виявилася спритнішою. Та щасливою не стала.

- Найліпша подруга підступністю перейшла дорогу, - міркувала. - А чим я краща? - картала себе.

Січневим вечором накрило спомини.

- Ой чи є, чи нема пан господар дома, - неслося від хати до хати. Ватага колядників щедро посівала різдвяними побажаннями. Ярина голосом-дзвіночком вела за собою. Поряд підспівував Микола. Люба настирливо влазила поміж ними, намагаючись ухопити юнака за руку. Раптом, не втримавши рівновагу на слизькій стежці, впала.

- Ой! - зойкнула, розпростершись на снігу.

До неї підскочив Микола. Він по-чоловічому підхопив її на руки. Навколо них зібралися колядники. Жартуючи, підливали масла в огонь.

- Прямісінько до загсу!

- Я над цим не думав, - відгризався Микола.

Однак Люба була закохана в нього ще зі школи. Щораз знаходила можливість нагадати про себе. І сьогодні ніби ненароком посковзнулася.

- Та у нього кишка тонка такій кралі світ зав'язати.

- Як треба буде, то й зав'язу, - не здавався.

- Так усе у твоїх руках, - спокусливо глянула у вічі Люба й міцніше вчепилася за шию.

- А батьки відпустять за мене? - приймав правила гри.

- А ти старостів на м'ясниці засилай! - безцеремонно напрошувалася на заміжжя дівчина.

- А зашлю! - не здавався. - Сьогодні й зі своїми пораджуся.

Ярині ці слова, як ніж у серце. Вона ще мала надію, що Микола помітить її закоханість. Вони були нерозлийвода. З дитинства все ділили на трьох. Батьки раділи, що діти всюди разом. Однак, коли піросли, то Ярину не раз застерігали, що любов на трьох не розділиться. Дівчина,

червоніючи, відмахувалася: «Не час». Щоб не чути й не бачити, як Люба напрошується заміж, вона завела: «Устань, господарю, та й виходи з хати...», - й рушила на подвір'я тітки Одарки, яка, накинувши козусх на плечі, разом із чоловіком виглядала колядників. Вони мимохіть стали свідком пригоди. Ватага підхопила колядку. На стежці залишився Микола з Любою на руках.

- Що так і стоятимемо, чи додому віднесеш? - дихнула в обличчя дівчина.

- А як Ярина? - дивлячись услід колядникам, запитав.

- Не пропаде. Бачиш, скільки охоронців пішло за нею, - відповіла, виражаючи незадоволення, що та зіпсувала сцену з освідченням.

- Додому то й додому, - погодився юнак і направився у протилежний бік...

Ярина збирала спомини у вузлик. Вона згадала, як тітка Одарка затримала її й шепнула на вухо: «Твій не твій, але буде батьком твоїх. Та не з тобою». Не вникала у сказане. Було не до цього. Як тільки дібралася до хати, впала на ліжко. Всі свята пролежала. На запитання матері відповіла: «Таки любов на трьох не ділиться».

Постукали. Бася запросила на прощальну вечірку. Ярина, прихопивши дарунки, власноруч вишиті сорочки, подалася до кав'ярні. Вона любила тут смакувати кавою й думати про своє. Жінка доклала чимало сил, щоб стилізувати під українське. До її порад прислухалися. Вона щедро ділилася рецептами, візерунками. Щовечора тут збиралися заробітчани з України. Як тільки переступила поріг, від несподіванки заклякла на місці. Зійшлося чимало своїх, однак, за столиком у куточку побачила чоловіка, якого впізнала б серед тисячі. Серце зашаленіло.

- Не може бути. Звідки йому тут узятися? Привид, - стугоніло у скронях.

Підійшла Бася.

- Видач, що не попередила. Я вірю у ваше щастя, - пояснювала хазяйка кав'ярні. - Наші декілька років розшукували.

Ярина не зводила очей із чоловіка. До болю знайомі риси обличчя, ніс із горбинкою, хвилясте волосся, припорошене роками. Микола відчув погляд. Він піднявся й кинувся назустріч жінці.

- Яриночко, - тільки встиг промовити й побачив, як вона похитнулася. Він підхопив її й пожартував: «Нарешті щастя в моїх руках».

Цілий вечір вони говорили: згадували, плакали, каялися. Шкодували за втраченими роками. Після тієї доленосної ночі стільки води збігло! Ярина мучилася каяттям, що поступила нечесно з Любою: «Що з того, що вона хвора? Вони ж одружені. Я не повинна була стояти на вашому шляху!» - картала себе.

Микола сидів навпроти й уважно розглядав жінку. Він милувався її жіночністю, впивався голосом.

- Я був сліпим. Не та посковзнула того січневого вечора, - гірко посміхнувся думці, яка нав'язливо лізла в голову.

- Не вини себе ні в чому. Треба було тобі зразу правду сказати, - винувато заглядаючи у вічі, промовив.

- Яку правду? - стрепенулася жінка.

- Тірку! - ледь витягуючи слова, промовив Микола.

- Може ти мене знавидиши, але я більше не можу критися.

Він оглянувся навколо, й переконавшись, що їх ніхто не чує, почав сповідь.

Ярина, ловлячи кожне слово, нервово бгала краєчок скатертини.

- Стільки згаяно часу! Стільки років каяття, а виявляється, що то був задум Люби. Із-за хвороби, яка прогресувала, вона не могла народити. Їй замислила, щоб Микола спокусив подругу, а потім і дитину забрати. Не так сталося, як гадалося. Подружжя переїхало в місто. Чоловік частенько по відрядженнях, а Люба насолоджувалася власним життям. А діти? Нащо їй чужі?!

- Правду мати казала, що занадто довірлива й у людях не розбираюся, - слухаючи Миколу, прокручувала почуте.

- Яринко! Тобі вирішувати. Любу не повернеш, а дітям батько потрібен, - із надією заглядаючи у вічі, очікував на відповідь.

Здалося, що зупинився час. Тільки старовинний годинник невтомно продовжував свою мелодію: «Тік-так, тік-так... Так-так, так-так».

Несподівано з годинникового серця випурхнуло: «Ку-ку! Ку-ку!»

- Зозуля, - задумано промовила жінка. - Пора повертатися до своїх зозулень.

Бус нісся на Україну. Схиливши голову на чоловіче плече, дрімала жінка. Вона посміхалася вві сні. Микола обережно, як найдорожчий дарунок долі, ніжно пригортав, боячись сполохати щастя. Ярина його почула, простила, бо кохала. Він і не відав, що то була їхня перша й остання мандрівка в щасливість.

Діти знайшли батька, а втратили матір. Підтвердився страшний діагноз. За півроку згоріла...

... Сивий чоловік стояв між двох могил. Роками спокути пригнаний до землі він уже вкотре просив прощення в обох: за нерозсудливість і необачність, за зраду й кохання. Простили і впустили у світ, з якого не повертаються, щоб знову бути разом, як колись.

Доленосність.